COSTA RICA – Väli-Amerikan luontomatkailun helmi

8.1.2025 14.00

Costa Rica sai nimensä ”rikas rannikko” Kristoffer Kolumbuksen aikana, kun espanjalaiset tutkimusmatkailijat havaitsivat paikallisilla intiaaneilla hienoja kultakoruja. Useimmat nykymatkailijat tulevat Costa Ricaan sen luonnon uskomattoman rikkauden vuoksi. Kahden komean rannikon lisäksi pienessä maassa voi nähdä höyryäviä tulivuoria, vehreitä pilvimetsiä ja kiehtovia trooppisia eläimiä.

Teksti: FRAN WEAVER
Kuvat: TIM BIRD

Lentokoneemme laskeutuu vihreiden vuorten ja kahviviljelmien yli Costa Rican pääkaupungin, San Josén lentokentälle. Vilkkaan kaupungin suosituimmat nähtävyydet ovat hienostunut neoklassinen kansallisteatteri ja Museo del Oro Precolombino, joka esittelee kultaesineitä aikakaudelta ennen Kolumbusta. Costa Rican upeimmat aarteet löytyvät kuitenkin pääkaupungin ulkopuolelta.

Ensimmäinen retkikohteemme on San Josén lähin kansallispuisto Volcán Poás. Suuri tulivuori on jatkuvasti aktiivinen, mutta vaarallisia purkauksia sattuu vain harvoin.

Lyhyt polku puiston parkkipaikalta metsän läpi johtaa mahtavan kraatterin reunalle. Näköalatasanteelta ihmettelemme kraatterin pohjalla olevaa oudonväristä happojärveä, josta purkautuu tuliperäisiä höyry- ja kaasupilviä.

Tulivuoren ihastelun jälkeen ajamme läheiseen La Paz Waterfall Gardens -luonnonpuistoon. Puiston luontopolut johtavat rehevän viidakon läpi salaiseen laaksoon ja viidelle komealle vesiputoukselle.

Alueella on myös sammakko-, perhos- ja nisäkästaloja, joissa saamme esimakua Costa Rican luonnon ihmeistä. Viivymme erityisesti La Pazin kolibritarhassa, jossa pienet korumaiset linnut pörräävät mettä sisältävien kolibrisyöttimien ympärillä.

Papaijat, ananakset ja muut trooppiset hedelmät maistuvat aivan erilaisilta omalla kasvualueellaan.

Seuraavana aamuna menemme bussilla San Josén ylängölta alas Karibian rannikolle. Tortugueron kalastajakylään ei pääse teitse, joten vaihdamme vesibussiin, joka vie meidät loppumatkan jokien ja laguunien kautta Pachira Lodge -hotelliin.

Perillä odottaa seisova pöytä täynnä paikallisia herkkuruokia. Papaijat, ananakset ja muut trooppiset hedelmät maistuvat aivan erilaisilta omalla kasvualueellaan.

Karibian rannikolla syödään myös paljon merenantimia, usein kookoskastikkeessa. Lisäkkeinä nautitaan costaricalaisia perusruokia, kuten riisiä, papuja, tortillalettuja ja paistettuja plantaasibanaaneja. Illalla paikallinen calypso-bändi soittaa terassilla ja joutuu kilpailemaan ympäröivän viidakon sammakkokuoron kanssa.

Äänekäs mölyapinalauma herättää nukkujat aamulla puoli viideltä. Onneksi tarkoituksemme onkin lähteä aikaisin veneretkelle, sillä aamunkoitto on paras aika nähdä luontoa. Costa Rican eläimet ovat yllättävän kesyjä, koska metsästys on ollut kiellettyä jo kauan. Näemme lähietäisyydeltä hauskoja apinoita, hitaita laiskiaisia, outoja liskoja, siroja haikaroita ja värikkäitä papukaijoja.

Illalla kävelemme kuun valossa Tortugueron rannalla Karibianmeren äärellä. Täällä pesii harvinaisia merikilpikonnia, ja hyvällä tuurilla voi nähdä pesäänsä kaivavia naaraskilpikonnia tai vastakuoriutuneita poikasia ryömimässä mereen.

Aamulla vene vie takaisin sisämaahan. Jatkamme matkaa vuokra-autolla kahvi- ja ananasviljelmien läpi seuraavaan kansallispuistoon. Volcán Arenal on yksi maailman aktiivisimmista tulivuorista. Öisin taivaalla voi nähdä punaisia laavapurkauksia ja vuoren rinteillä hehkuvia laavavirtoja. Vierailumme aikana vuoresta purkautuu savua kuitenkin vain hieman.

Nautimme sen sijaan lämpimästä kylvystä The Springs Resort -kylpylässä, jonka viidakkoaltaisiin johdetaan kuumaa vettä tulivuoren juurelta. Kylpylän terassibaarissa nautimme herkullisen *lava flow* -cocktailin ihaillen uhkaavannäköisen tulivuoren siluettia taivaanrannassa.

Costa Rican korkeimpien vuoristojen kosteudessa kasvaa reheviä pilvimetsiä - matkailukeskus Monteverde ansaitsee todella nimensä "vihreä vuori". Monteverdeen johtavat tiet ovat surkeassa kunnossa, mutta vilkas kylä tarjoaa monenlaisia aktiviteetteja matkailijoille. Paikallinen erikoisuus on vaijeriliito, *canopy ziplining*, jossa rohkeat seikkailijat vilahtavat sademetsien yläpuolella vaijerista roikkuen.

Valitsemme kuitenkin rauhallisemman vaihtoehdon, opastetun Sky Walk -kävelyretken ensin metsien läpi ja sitten syvien laaksojen yli pitkin korkealla riippuvia siltoja. Silloilta näkee alas pilvimetsän latvustoon, missä apinat ja linnut liikkuvat.

Illalla käymme taskulamppuinemme taas sademetsässä. Luonto-oppaamme havaitsee hämmästyttävän monenlaisia ötököitä säkkipimeässä metsässä. Löydämme tarantellahämähäkin piilopaikastaan, katselemme minisammakoita yöpuuhissaan ja otamme kiinni jättisauvasirkan.

Paikallinen calypso-bändi soittaa terassilla ja joutuu kilpailemaan ympäröivän viidakon sammakkokuoron kanssa.

Monteverdestä ostetaan tuliaisiksi paikallisia kahvimerkkejä, papuina tai jauheena. Monet niistä ovat luomua ja reilun kaupan tuotteita. Myyjät esittelevät innokkaasti eri kahvilajien makuominaisuuksia. Costaricalaiset ovat ylpeitä pitkistä kahviperinteistään.

Monteverden vuoristo muodostaa vedenjakajan Tyynenmeren ja Karibianmeren välillä. Costa Rican luonnon poikkeuksellisen laaja monimuotoisuus johtuu sen sijainnista kapealla kannaksella kahden maanosan ja kahden valtameren välissä. Tässä pienessä maassa elää yli 800 lintulajia, kun niitä Suomessa on 248, noin 250 nisäkäslajia, Suomessa 72 ja 400 matelija- ja sammakkoeläinlajia, Suomessa 10.

Tyynen valtameren aallokko lyö Manuel Antonion rantaan.

Kookoksia myydään Manuel Antonion rannalla.

Mapaches on tunnettu röyhkeistä rantarosvoista.

Costa Rica on oivaltanut luontonsa vetovoiman matkailun kannalta. Yli neljäsosa maan pinta-alasta on suojeltua, ja sen 26 kansallispuistoa houkuttelee luonnonystäviä maailman eri puolilta. Ulkomaalaisten matkailijoiden maksamat 10 dollarin eli noin 7,5 euron pääsymaksut käytetään puistojen suojelutyöhön ja palveluiden kehittämiseen. Luontopolkuja, patikointireittejä ja opastuksia hoidetaan hyvin.

Ajamme kuoppaisia vuoristoteitä alas Tyynenmeren rannikon tunnetuimpaan kansallispuistoon, Manuel Antonioon. Upeine palmureunaisine hiekkarantoineen puisto on niin suosittu, että sen lähikylät ja rannat ovat alkaneet kärsiä ylirakentamisesta ja ympäristön kuormituksesta. Samanlaisia ongelmia on myös muiden puistojen lähialueilla. Costa Rica onkin kehittänyt kestävän matkailun sertifiointiohjelman. Ohjelmassa arvioidaan hotellien ja matkanjärjestäjien toimintojen sosiaalista ja ympäristöllistä kestävyyttä. Majapaikkamme Manuel Antoniossa, Hotel Parador on vahvasti mukana ohjelmassa.

- Saadaksemme ohjelman korkeimman kestävyysmerkin, viisi lehteä, olemme rakentaneet vedenpuhdistamon, kehittäneet kierrätys- ja kompostointiohjelmaamme, kouluttaneet henkilöstöämme ympäristöasioissa ja osallistuneet sosiaalihankkeisiin, kuten huumeklinikan perustamiseen läheisessä Queposin kaupungissa, kertoo hotellinjohtaja **Jairo Rodriguez**.

- Suojelemme myös paikallista luontoa, esimerkiksi rakentamalla apinoille köysisiltoja hotelliin johtavan tien yli.

Aaltojen yllä lentää sekä leijalautailijoita että pelikaaniparvi.

Manuel Antonion eläinasukkaat ovat niin kesyjä, että luonto-oppaiden on pakko neuvoa kävijöitä olemaan ruokkimatta röyhkeitä kapusiiniapinoita ja pesukarhuja. Vierailumme aikana osa puiston luontopoluista on suljettu maanvyöryvahinkojen korjaustöiden vuoksi, mutta meille jää enemmän aikaa nauttia alueen mahtavista luonnonmukaisista rannoista ja Tyynenmeren lämpimistä aalloista.

Tyynellämerellä voi kokeilla myös erilaisia vesiurheilulajeja. Rannalla herra nimeltä Lenin vuokraa merikajakin. Aaltojen yllä lentää sekä leijalautailijoita että pelikaaniparvi. Täällä todella tuntuu, että matkailu elää sopusoinnussa luonnon kanssa.

FAKTAT COSTA RICA

Asukasluku: 4.3 miljoonaa
Pinta-ala: 51 100 km2
Valtiomuoto: demokraattinen tasavalta, demilitarisoitu vuodesta 1948; ensimmäinen naispresidentti **Laura Chinchilla** valittu vuonna 2010.
Kielet: espanja, alkuperäiskansojen kieliä, englantia puhutaan yleisesti matkailukohteissa
Pääkaupunki: San José, 366 000 asukasta
Sijainti: Väli-Amerikan kannaksella, naapurimaat Nicaragua ja Panama
Aikaero Suomeen: -8 tuntia
Valuutta: 1 euro = noin 650 colónes; USA:n dollareita käytetään laajasti
Miten pääsee: Euroopasta suorilla lennoilla vain Madridista. Halvimmat hinnat useimmin USA:n kautta.
Paras aika matkustaa: Kuiva kausi joulukuusta huhtikuuhun; sadekausi toukokuusta marraskuuhun. Useimmilla alueilla lämpötilat ovat mukavan lämpimiä vuoden ympäri.
Matkavinkkeja: 30 päivän turistiviisumin saa lentokentältä saapumisen yhteydessä. Malarialääkitystä suositellaan vain maan itäisimmissä osissa matkustaville. Maastalähtövero, noin 20 euroa on maksettava lentokentällä lähtiessä.
www.turismo-sostenible.co.com
www.costaricantrails.com
www.costarica-nationalparks.com
www.visitcostarica.com

KOMMENTTI

Costaricalaiset arvostavat maansa rikasta luontoa. He tietävät myös sen olevan suuri valtti, sillä matkailu on Costa Rican talouden elintärkeä tukijalka kahvi- ja banaaniviennin rinnalla. Huomattavan usein hotellien henkilökunta ja muut paikalliset kutsuvat kiinnostuneita matkailijoita katselemaan bongaamiaan laiskiaisia, apinoita tai jättiliskoja.

Kylä kuoppaisen tien reitillä Monteverdeen.

Krokotiili lepää auringon lämmössä.

Apinoista ja laiskiaisista varoitellaan Manuel Antonion kansallispuistossa.

Costaricalaiset ovat luonteeltaan rentoja ja iloisia. Latinomusiikin eloisat rytmit kuuluvat kaikkialla. Maan epävirallinen tunnuslause ja usein käytetty ilmaisu *Pura vida!* tarkoittaa mahtavaa menoa tai kirjaimellisesti puhdasta elämää!

Costa Rica on hintatasoltaan ehkä Väli-Amerikan kannaksen maista kallein, mutta myös rauhallisin, turvallisin ja kehittynein. Osasyynä voi olla se, että maa lakkautti armeijansa pian toisen maailmansodan jälkeen. Vuosien mittaan tämä on mitä todennäköisimmin säästänyt Costa Rican naapurimaidensa kehitystä hidastaneilta sotilasvallankaappauksilta ja vapauttanut resursseja muun muassa parempiin terveyspalveluihin ja koulutukseen.

FRAN WEAVER

Vaijeriliito on suosittu harrastus kaikkialla Costa Ricassa.

Kävelyretkellä pääsee korkealle, missä apinat ja linnut liikkuvat.

Vaatimattomissa taloissaan ihmiset elävät kiireetöntä ja yksinkertaista elämää.

Kanavat ovat kulkuväyliä tiettömille alueille.

Sammakko väijyy saalistaan.

Kolibrit viihtyvät Monteverden rehevässä pilvimetsässä.

La Paz Waterfall Garden -luonnonpuisto on vaikuttava kokemus Poásin tulivuorella kävijöille.

Pilvet verhoavat Poás-tulivuoren kraatterin.

Värikkäitä matkamuistoja myydään Arenal-tulivuoren juurella.